



ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ  
ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ



Философско  
историческу  
факултет

РЕКТОРАТ:  
ул. „Цар Асен“ 24, 4000 Пловдив, България  
тел.: +359 32 261 261  
email: rector@uni-plovdiv.bg  
www.uni-plovdiv.bg

ДЕКАНАТ:  
ул. „Цар Асен“ 24, 4000 Пловдив, България  
тел.: +359 32 261 433  
email: fif@uni-plovdiv.bg  
www.logos.uni-plovdiv.bg

**АНОТАЦИИ НА УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ НА МП**  
**"ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ И ФИЛОСОФИЯ"**  
**В ПН 1.3 ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ...**

ЗАГЛАВИЕ	АНОТАЦИЯ
Увод във философията – I част	Компетентностно ориентираният учебен курс по дисциплината има за цел да запознае студентите с основните философски търсения в историята на философското знание и да ориентира студентите в богатото съдържание на многовековната философска традиция.
Увод в социологията	Дисциплината Увод в социологията - първа част (класически проблеми) поставя акцент върху социологическата теория. Тя е организирана около три основни проблеми кръга. Първият се отнася до генезиса на социологията като модерна наука, в чийто фокус попада социалната промяна. Същевременно социологията възниква като „позитивна“ наука, т.е. тя трябва да се отдели от философията, да се автономизира и наложи, заимствайки своите методи от естествените науки. Вторият проблемна кръг е свързан с конституирането на социологията като полипарадигмална наука. Тук се представят и съпоставят различни социологически парадигми, като се подчертава съществуването на някои противоречащи си теоретични перспективи и се маркират пунктовете, даващи възможност за диалог между тях. Третият проблемна кръг се съсредоточава върху парадигми, които предлагат изход от т.нар. „лоши опозиции“ и демонстрират как те могат да бъдат „снети“ (напр. „третият път“ в рефлексивната социология на Пиер Бурдийо).
История и антропология на религиите	Дисциплината има за цел да подготви студентите за работа в мултиконфесионална среда. Тя ги запознава с парадигмални събития от историята на религиите в европейската история и така полага България и Балканите в техния естествен исторически и културен контекст. Задължителната самостоятелна теренна работа има за цел да улесни бъдещото им включване в конкретни ситуации на междурелигиозно общуване при спазване на принципите за равнопоставеност и плурализъм.
Парадигмални проблеми на социалните и хуманитарни науки	Дисциплината поставя акцент върху парадигмални проблеми на социалните и хуманитарни науки, организирани около три основни проблемни кръга. Първият се отнася до генезиса на социологията като модерна наука, в чийто фокус попада социалната промяна. Същевременно се поставя проблемът за границите на социалното познание, което на свой ред препраща към проблема за „идентичността“

	<p>и обособяването на социологията като самостоятелна и модерна наука, която е призвана да изследва „обществото” като особена реалност на Новото време. Оттук и вторият проблемен кръг в курса е свързан с проблематизирането на социологията като полипарадигмална наука. Тук се представят и съпоставят различни социологически парадигми, като се подчертава съществуването на някои противоречащи си теоретични перспективи и се маркират пунктовете, даващи възможност за диалог между тях от гледна точка на приложимостта на социологическото знание в социалната практика. Третият проблемен кръг се съсредоточава върху парадигми, които предлагат изход от т.нар. „лоши опозиции” и демонстрират как те могат да бъдат „снети” (напр. „третият път” в рефлексивната социология на Пиер Бурдийо).</p> <p>-</p>
<p>Малцинства и граждански общества</p>	<p>Настоящият курс акцентира, от една страна, върху историческите условия, в които се появяват дискурсите за правата на малцинствените групи, населяващи територията на европейските държави (макроравнище). Като втора стъпка се разглеждат противоречията на европейските политики за приобщаване и интеграция, които намират своето отражение в наднационални инициативи като „Декадата на ромското включване“. От друга страна, курсът се фокусира конкретно върху историята и състоянието на ромските общности в България (мезоравнище), критически оглеждайки противоречията на националната политика спрямо ромското „малцинство“ от Освобождението до съвременното. Така, в една трета стъпка (микроравнище) курсът проследява развитието и състоянието на етническите смесени квартали, разположени на територията на град Пловдив, оглеждайки ги един в друг, като в също време проблематизира измеренията на локалните политики за „интеграция“ на представителите на етническите малцинствени групи и начините, по които тяхното различие и представа за неравноценност биват обговаряни и дискурсивно конструирани.</p> <p>-</p>
<p>Символи, общности, граници</p>	<p>- Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременни) курсове  Да имат основна подготовка върху теоретичните инструменти за изследване на маркерите на етничността; да познават ключови за изследвания на границите концепции и подходи към обитавани пространства и групово многообразие и начини на преминаване на границите; да познават основните концепции за социалната структура на обществото.</p> <p>- Препоръчани избираеми програмни компоненти</p> <p>-</p> <p>- Съдържание на курса  Съдържанието на курса е определено от теоретичната ни перспектива към проблематиката, а именно – начините на конструиране на идентичности: от границите (изразяване на различието), през социалното конструиране на границите на различните общности, до символите (социално и културно означаване). Границите са представени чрез техните дискурсивни (категоризация и конструиране на групи), пространствени (обитаване и съседство/съжителство) измерения и чрез другостта. Символните измерения на идентичността са представени чрез проблемите на именуването, на паметта и местата и чуждостта.)</p> <p>-</p>

<p>Методология на проекти</p>	<p>Курсът Методология на проекти има за цел да представи основните стъпки и дейности при изработването и представянето на проект в сферата на културата и наследството. Курсът има по-скоро практическа, отколкото теоретична насоченост и е свързан с развиване на уменията у студентите да формулират идея, да я защитят и обосноват в идеен проект, както и да я представят в проектна форма, подходяща за програмата (програмите), от които ще се търси финансиране. Втората част, свързана с реализацията и контрола на проектите, както и представяне и отчитане на резултатите, ще бъде разигравана в конкретни казуси чрез индивидуални или групови екипни задачи.</p> <p>-</p>
<p>Педагогика</p>	<p>Лекционният курс следва логиката на двата основни дяла на педагогиката – теория на възпитанието и дидактика. Учебното съдържание, включено в предложените теми, акцентира върху:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- специфичния език на педагогиката като наука;</li> <li>- характерните черти на процеса на училищно възпитание;</li> <li>- структурата и закономерностите на процеса на училищно обучение.</li> </ul> <p>Специално внимание се отделя на особеностите на формите и методите на възпитание, както и на принципите, методите и формите на обучение. Чрез семинарните упражнения ще се разширят представите на студентите за фактическото протичане на двата основни процеса.</p> <p>Придобитите знания, умения и компетентности предоставят възможност на студентите за професионална реализация в сферата на образованието.</p> <p>-</p>
<p>Власт и идеология</p>	<p>Учебният курс проблематизира категорията „идеология“, поставяйки акцент върху начините, по които е изразявана и (ре)продуцирана в и чрез дискурса и специфичното опосредяване между идеологически, дискурсивни и социални структури. Разглеждат се основни видове дискурси – публични и частни, медийни, новинарски, експертни (научни, медицински, учителски), институционални, всекидневни, дискурсът на интелектуалеца и т.н. Основната цел е да се експлицира тяхната идеологичност и перформативна действеност и да се види по какъв начин, макар да критикуват идеологичността на дискурсите, чрез които се (ре)продуцират институционалните и всекидневните идеологии, те също се оказват идеологически оцветени и на свой ред се включват в символното легитимиране на образците на достъп и социален контрол.</p> <p>-</p>
<p>Философска логика</p>	<p>Целта на курса (който се оттласква от онези смислови напрежения, натрупани – като дидактичен ефект – в курса по формална логика) е да очертае проблематиката на ранната философска логика. Курсът по философска логика въвежда студентите в проблематиката чрез поставянето “под микроскоп” главно на Ръселовата – и донякъде Витгенщайновата – философски логики. Зад философското разноезичие от началото на века (между Ръсел и неохегелианството; между Витгенщайн и Ръсел); както и зад някои прояви на благородна полемика (между Фреге и Ръсел; между Майнонг и Ръсел и донякъде между последния и Витгенщайн) може да бъде уловена една едва забележима революция в езика на философското проблематизиране на логиката. В тази революция могат да бъдат разчетени симптомите на революционното обновяване на самата философска логика, което след</p>

	<p>Мамардашвили би могло да бъде обозначено като “некласическо”.</p> <p>За тази цел ще бъдат поставени “под логически микроскоп” откритията на философски логици като Фреге, Ръсел, Майнонг и Витгенщайн, както и проекциите на техните хрумвания в проблематиката на философската логика от втората половина на XX век.</p>
<p>Работа с училищна документация</p>	<p>Университетският курс „Работа с училищна документация“ в ОКС бакалавър на специалност „История и чужд език“ запознава студентите с регламентите и държавните образователни стандарти за информацията и документите в системата на училищното образование.</p> <p>Целта е те да получат конкретни знания за: видовете документи в системата на училищното образование; изискванията към формата и съдържанието на съответните документи; условията и реда за водене на информационните регистри в училище; условията и реда за приемане, отчитане и унищожаване на документи с фабрична номерация; документите, които се създават, обработват и съхраняват в училище в електронен вид; условията и реда за воденето на националната електронна информационна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО).</p> <p>Студентите придобиват и конкретни практически умения за работа с документацията (в традиционен и електронен формат), създавана в системата на училищното образование.</p> <p>  ТЕМА 1   Регламенти и стандарти за информацията и документите в системата на училищното образование   4 часа     ---   ---   ---     ТЕМА 2   Видове документи в системата на училищното образование   4 часа     ТЕМА 3   Общи изисквания към попълването, воденето и издаването на документи в системата на училищното образование   4 часа     ТЕМА 4   Условия и ред за водене на НЕИСПУО   4 часа     ТЕМА 5   Съхранение на училищната документация   3 часа     ТЕМА 6   Условия и ред за приемане, отчитане и унищожаване на документи с фабрична номерация   3 часа     ТЕМА 7   Условия и ред за създаване, утвърждаване, актуализиране и издаване на документи   4 часа     ТЕМА 8   Информационни ресурси за институциите в системата на училищното образование. Специализирани образователни ресурси и мрежи.   4 часа   -</p>
<p>Организация и управление на документални и архивни ресурси в образованието</p>	<p>Университетският курс по „Организация и управление на документални и архивни ресурси в образованието“ в ОКС бакалавър на специалност „История и чужд език“ запознава студентите с организацията, управлението и технологията на съвременната документална и архивна работа в институциите от системата на училищното образование.</p> <p>За целта се разглеждат в логична последователност процесите документосъставяне, документооборот и архивиране в теоретичен, нормативно-методически и практически аспект. Обект на изучаване е управленският документ в цялостния негов „жизнен цикъл“ – от момента на възникване до отлагането му за постоянно съхранение или за унищожаване. Специално внимание се обръща на утвърдените стандарти за създаване и оформяне на общоадминистративните документи, възникващи в резултат от дейностите по организацията и управлението на образованието.</p>

	Предвидени са и занятия за усвояване на конкретни практически умения и решаване на самостоятелни задачи от студентите във връзка с учебния материал.
Естетика	Курсът започва с въвеждането на понятието „естетика“, нейните параметри, предмет и конституирането ѝ като философска наука. Занимава се с основните естетически категории, проследявайки историята на естетическите идеи от Питагор до елинизма; проследява средновековната естетика както във Византия, така и в Западна Европа; големите развития в естетическата мисъл на Ренесанса, Класицизма, Просвещението, Романтизма. Лекционното изложение строи типологии на естетическите идеи, а също и непрекъснато поддържа сравнителния план на интерпретацията чрез работа с конкретни текстове.
Неравенства и стратификации	<p>Лекционният курс цели да рефлектира върху основните понятия “социално неравенство” и “социална стратификация“ като фундаментални социологически проблеми, които ни обръщат към проблемите на съвременното гражданско общество. Дискурсът за социалното неравенство може да се разглежда като специфична форма на обективирание (удвояване) на съществуващите социални различия, а оттук, доколкото бива седиментиран в конкретни теоретични модели, и за тяхното легитимиране и възпроизвеждане. Тази първа понятийна рамка предполага преглед на основни теории за социалното неравенство и стратификация като втори аналитичен акцент, с което се цели плавното преминаване към тематизиране на конкретни измерения на социалното разслояване, а именно: как се полагат граници и се приписва идентичност, а следователно - и принадлежност; как практическите схеми на оценяване и класифициране на всекидневния агент се закрепват във всеобщо споделени представи, а следователно и в ресурс за възпроизвеждане или трансформиране на самите социални различия в различни форми на (не)равноценност. В тази връзка курсът ще постави акцент върху социалните страдания, възникнали като резултат от новите форми на неравенство, а именно: дигиталните разделения и стратификации; неравенствата, свързани с възхода на генетиката и биотехнологиите, на екологичния расизъм и „ендоколониализъм“ и т.н., които поражда и новите форми на (социална) неравноценност през 21 век. В този контекст са и практическите занимания със студентите, по време на които ще се реконструират конкретни личностно-стратификационни профили и ще се обсъждат различни жизнени стилове и начини на живот. Ще се проследяват практики на визуализиране на съществуващите социални различия и ще се проблематизират новите форми на социална мобилност и късномодерни трансформации на социалното пространство.</p> <p>Така курсът задава критическа перспектива към социалните неравенства и стратификации, проблематизирайки съществуващите социални различия от една „двойна“ позиция:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- на обективиранияте, институционално закрепени и юридически гарантирани белези (не/притежанието на капитали, блага, ресурси и т.н.);</li> <li>- на интериоризираните социални различия, които са закрепени под формата на нагласи и класификационни схеми и които чрез хабитуализираната възможност за оразличаване и (не)равно отнасяне генерират форми на (не)равноценност, а оттук и на социални неравенства.</li> </ul> <p>-</p>

Социология на образователните институции	<p>В общотеретичен план курсът по Социология на образователните институции изхожда преди всичко от критическия прочит на възгледите на двама автори: на Мишел Фуко за модерното училище като дисциплинарна институция и на Пиер Бурдийо за образованието като възпроизвеждащо социалните неравенства. Същевременно на вниманието на студентите се представят някои от проблемите пред социалистическото, постсоциалистическото и късномодерното образование. Целта на курса обаче не е да остане при механичното възпроизводство на теоретични постановки, а да въвлече студентите в едно поле на проблематизация на логиката, по която функционира самият образователен дискурс. За целта курсът разчита на реконструиране на практическата логика на образователния дискурс. Оттук оценката се формира въз основа на практическите разработки на студентите..</p> <p>-</p>
Методология на проекти	<p>Компетентностно ориентираният учебен курс по дисциплината Методология на проекти има за цел да представи основните стъпки и дейности при изработването и представянето на проект в сферата на културата и наследството. Курсът има по-скоро практическа, отколкото теоретична насоченост и е свързан с развиване на уменията у студентите да формулират идея, да я защитят и обосноват в идеен проект, както и да я представят в проектна форма, подходяща за програмата (програмите), от които ще се търси финансиране. Втората част, свързана с реализацията и контрола на проектите, както и представяне и отчитане на резултатите, ще бъде разигравана в конкретни казуси чрез индивидуални или групови екипни задачи.</p> <p>-</p>
Медиация и управление на кризи	<p>Въведение в медиацията на кризи и конфликти.</p> <p>Медиацията и другите способности за алтернативно решаване на спорове. Медиацията като процес на преговори. Етапи на процедурата по медиация.</p> <p>Ролята на медиатора и теренната му работа в опасни зони. Социалният учен като медиатор и управлението на конфликти, бърза оценка на риска, практическите и етически дилеми.</p> <p>Основни медиаторски техники и комуникативни умения. Видове медиация. Участници в медиацията.</p> <p>Разбиране на кризата, конфликта и насилието. Антроположки и социологически подходи към конфликта, насилието и политиките. Основни социални, културни, политически, икономически и екологични фактори, които пораждаат конфликти и кризи.</p> <p>Страдание и оцеляване в зони на конфликти и войни. Медиация при етнически конфликти, локални войни и култура на страданието и оцеляването.</p> <p>Митове и войни: присвояването на миналото за етническият и националния конфликт.</p> <p>Културно адаптиране на конфликта, ритуали. Културата като инструмент за направляване на конфликти.</p> <p>-</p>
Социология на личността	<p>Социология на личността е едновременно теоретически и курс, който чрез анализ на историко-емпирни изследвания очертава възможни</p>

	<p>изследователски перспективи в едно сравнително ново научно поле. Неговата изходна теоретическа гледна точка е парадигмата на критическата – «рефлексивната» - социология на Пиер Бурдийо и инсценирания ѝ диалог с неklasическата аналитика на рационалността и на личността като «символна форма» в работите на Мераб Мамардашвили. Педагогически хиперболизирани – за улесняване на работата в курса - са връзките между рефлексивната социология на Пиер Бурдийо и: социологията на Франкфуртската школа (Херберт Маркузе, Теодор Адорно, Ерих Фром); динамиката на самопринудите в анализите на Норберт Елиас; ставането на субекта в интерпретациите на Мишел Фуко; изследванията на идентичността, хегемонията и културните практики в Бирмингамската школа за „културни изследвания“; Хабермасовата интерпретация на модерната рационалност; интерпретацията на Морис Годелие на сексуалността, родството и наследяването в примитивните общества; анализите на Люк Болтански на „неравенството на телата“ и на социалното страдание; и др.</p> <p>В курса се акцентира върху възможностите на една историческа социология на личността, като се разглежда структурната промяна в начина на дейност и в самопреживяването на съвременния човек посредством няколко непрекъснато преплитателни се „плоскости“ - чрез проследяването на тези промени в различни типове общества, в различни типове културни групи и индивидуални практики. Проследяват се и начините, по които се разглеждат тези проблематики в основни теоретически парадигми, в актуалните дебати на съвременната хуманитаристика и в емпирични изследвания. Обсъждат се още: социоанализата като критика на психоанализата, различните варианти на «социоанализа» и «микроанализи», нормалното и патологичното, концентрационните лагери и „човешката природа“, индивидуализма и генеалогията на модерното усещане за свобода, новите форми на конструиране на идентичност, утопическите проекти за човека (включително във времето на нови технологии и биополитическа рационалност), биографичното време и „работата на паметта“, залозите на микро-историята, „биографичните методи“ като аналитичен инструмент.</p> <p>-</p>
<p>Историческа социология на политиката - първа част (анатомополитика на тялото)</p>	<p>Курсът поставя въпроса за възможностите на една социология на живото тяло. Той е първоначален опит за систематизация на различни дискурси върху телесността (философски, исторически, антропологически, психологически, социологически) и очертаване на интердисциплинарното поле, в което се мисли тялото. От една страна, тялото е положено в обективизиращия дискурс на социалните принуди (тялото като Körper), но от друга – то се съпротивлява и дори изплъзва от тях (тялото като Leib). Ако тялото изразява неизразимото, показва скритото, споделя несподелимото, как е възможна социологията на тялото? Курсът очертава една изследователска стратегия, която предполага да се тръгне по следите на телесните съпротиви (откази, неспособности, утопии) за вписване в структурите на властта. Оттук: открояването на различни телесни практики, които се формират чрез общественния натиск към самопринуда и съпротивите на живото тяло срещу тях.</p> <p>Курсът е организиран като излагане на различни теоретични стратегии за изследване на тялото (лекционната част) и дискусии върху отделни телесни практики, свързани с отношенията „мръсно-чисто“ и „тяло-маса“ (семинарните занятия).</p> <p>-</p>

<p>Основи на социалното предприемачество</p>	<p>В обществените дискусии, а все по-често и в нормативните и стратегически документи, понятията социална икономика и социално предприемачество биват представяни като панацея за проблемите на свръхкапиталистическото ни общество. Социалното предприемачество се явява сякаш единствената алтернатива на иначе безалтернативния консуматорски разум, трайно променил социалните ни взаимодействия и междучовешки отношения, а благодарение на медиите (вкл. и социалните такива) тази алтернатива става все по-осезаема и пълнокръвна. Множеството предавания, репортажи и публикации за хора, които са се отказали от успешния си и охолен живот и са посветили времето си на една по-социална и фундаментална, в екзистенциален смисъл, житейска мисия, направиха така, че социалното предприемачество да се сдобие с един изключително позитивен образ - този на интелигентния, успешен, неконвенционален и свободен млад човек. В същото време обаче сме свидетели на интензивни политически интервенции в полето на социалното предприемачество – разработват се нормативни документи, регламентиращи какво е социално предприемачество и кое предприятие или бизнес са „социални“; отпускат се значителни по размер финансови средства за насърчаване на социалното предприемачество; разработват се стратегически документи, които да гарантират разгръщането на определени тенденции в полето и т.н. И съвсем очаквано тези различни и противоречиви гледни точки към социалното предприемачество се сблъскват в общественото пространство, разколебавайки медийно налаганата позитивистка представа за социалното предприемачество и насочвайки общественото внимание обратно към класическия дебат за това какво по същността си е социалното предприемачество и какви социални цели е предизвикано да постигне.</p> <p>Настоящият учебен курс ще занимае тъкмо с този класически дебат за феномена „социално предприемачество“, изправяйки аудиторията пред два ключови въпроса:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Може ли социалното предприемачество да бъде заместител на недохранената и неумеещата да „изхранва“ welfare - социална сфера<sup>[^0]</sup> в ерата на свръхкапитализма?</li> <li>- Възможно ли е чрез намеса в конвенционалните социално-икономическите отношения социалното предприемачество да ограничи капиталистическата експанзия като подчини икономическия капитал на социалните отношения, вместо социалните отношения на икономическия капитал?</li> </ul> <p>В тази връзка, студентите ще бъдат запознати:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- със същността на социалната икономика като компилация от различни капиталистически икономически модели, както и с основните принципи на кооперативност, неориентираност към печалба (not-for-profit) и доброволност, на които е подчинено функционирането ѝ.</li> <li>- с различните ѝ организационни форми и базовите различия между тях;</li> <li>- с механизмите за намеса на социалното предприемачество в класическите публично-частни икономически отношения;</li> <li>- по темата как СП променя традиционния пазар чрез въвеждането на нов кръг от трудови дейности и предприятия, изграждащи заедно един пазар на полезните стоки и услуги (т.е. пазар на действителната необходимост, който се изгражда в противовес на пазара на наложената необходимост – диктатура на пазара)</li> <li>- с механизмите на овластяване на социално изключените членове на</li> </ul>
--	--

	<p>обществото чрез комбинирането на квалификационната им подготовка и формирането на нови умения;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- как СП създава условия за появата и съществуването на едни хуманни, кооперативни, устойчиви и алтернативни форми на социална и икономическа организираност.</li> <li>- създаваща условия за появата и съществуването на едни хуманни, кооперативни, устойчиви и алтернативни форми на социална и икономическа организираност.</li> <li>-</li> </ul>
<p>Логика и методология на хуманитарните науки</p>	<p>Проблемната ситуация, довела до съставянето на този курс, може да бъде обобщена така: въпреки неимоверните успехи на логиката през XX-ти век, продължава да се чувства дефицит на логически инструментариум, който да е адекватен на необходимостта от праксеологически ориентиран анализ на действията и поведението на агентите, живеещи в условията на съвременното гражданско общество; това заставя немалко учени, работещи в контекста на хуманитарните и социалните науки, да предлагат свои логики, вдъхновени от собствената им изследователска практика (пред които обаче логиците по професия свиват рамене); философите – на свой ред – отстояват наследството на философската логика (което е очевидно различно за различните философски традиции). Тогава, когато логиците по професия бъдат поставени пред тази проблемна ситуация, те обръщат внимание, че т.нар. неклассически логика - като деонтичната или пък логиката на действието на фон Вригт - са отдавна изнамереното решение. Това несъмнено не убеждава самите учени от социалните и хуманитарните науки, тъй като това са „ножове, с които не могат да се режат тъканите, с които те се занимават”: така на агентите, които биват изследвани, се вмения логика, а не се изследва логиката на тяхното живо мислене и действие.</p> <p>За да се излезе от този порочен кръг и за да не се предreshава проблемната ситуация чрез професионални идеологеми, се предлага едно различно решение. То започва от т.нар. праксеологически обрат в логиката и методологията на хуманитарните науки, т.е. от онзи повратен момент, в който Бурдийо в своята “критика на теоретическия разум” започва да говори за практическа логика, а етнометодолозите започват да говорят за ендогенни логика на практиката; но то стига до онова, което професионалният логик би нарекъл “собствено логическа проблематика”: логическа форма, логически извод, истина, отрицание, противоречие, квантификация и т.н.. Методите, използвани в това решение, се отличават както от тези на Бурдийо, така и от тези на етнометодолозите, и принадлежат към неклассическата (т.е. некантова и нехусерлова) трансцендентална логика, както и на вдъхновената, но отиваща отвъд тях логика на молекулярните перформативи.</p>
<p>Философия на политиката</p>	<p>Курсът има за цел да запознае студентите с основните теми, проблеми и концепции в развитието на политическата философия от нейното възникване до днес. Структурирането на съдържанието е подчинено на идеята за съчетаване на историко-хронологичния и тематичния подход към проблематиката. Целта е студентите да получат представа както за трайните теми в политическото мислене, така и за тяхната интерпретация в различни исторически контексти. Този подход позволява и открояването на доминиращите парадигми през различни епохи, както и тяхното „състезание“ в съвременността. В първите три части курсът обхваща основните класически автори и теми. В</p>

	<p>последната част – Политическата философия през XX в. – са поставени само някои акценти, като са пропуснати значими автори и проблеми. Това се дължи не само на ограничени брой часове, но и на обстоятелството, че автори като М. Вебер, Х. Арент и др., както и проблематиката на критическата философия през XX в. са застъпени силно в други курсове от бакалавърската програма.</p>
Философия на Новото време	<p>Курсът има за цел да запознае студентите с основни школи, направления, проблеми, понятийни и методологически решения, които са характерни за философията на Новото време в Италия, Англия, Холандия, Германия, Русия, Франция и Испания след прехода от Средновековната философия и култура към ренесансовия хуманизъм. Тъй като Новото време е ключов период за западноевропейската философия и неговото пълно и изчерпателно историко-философско разглеждане е практически ограничено, то в рамките на курса е приет избирателен подход: разглеждат се автори и проблеми, които са от една страна ключови за осмислянето на зараждането, развитието и метаморфозите на класически идеи и аргументи във Философията на ранната модерност, а от друга страна те до голяма степен са предмет на обсъждане във философските дискусии и в следващите векове. В по-общ смисъл дидактическата цел на курса не е да затрупа студентите с информация, която могат да открият в биографични справочници, учебници и речници, а да формира усет не само към съществените характеристики на основните философски тенденции от периода като сенсуализъм, емпиризъм, рационализъм, монизъм, дуализъм, плурализъм и т.н., но и да даде шанс за проследяване на генеалогията на хетерогенните философски школи на XVII и XVIII век. С това самото става възможно формирането не само на необходимия историко-философски фон и връзки с други задължителни курсове (Философията на XIX век., Съвременна философия и др.), но се дава шанс за критическо проблематизиране на съвременността.</p> <p>-</p>
Практически умения в хуманитарните науки	<p>Целта на курса е да подготви студентите за видовете дейности, които те ще извършват като специалисти в хуманитарните науки, като им предаде необходимите практически умения за това в две основни направления: 1) умения за работа със социологически текст – четене, критически анализ, социологическо интерпретиране; 2) усвояване на начините за изява на учения чрез видовете диалог – непосредствен и чрез текстове – вътре в научната общност и в нейните институции. Този модул цели формирането на практически умения за разработване на собствен текст (план, конспект, реферат, курсова работа, дипломна работа, статия, студия), неговото дебатване и дискутиране, както и презентацията му пред аудитория. Дават се и основните изисквания за работа с чужд текст; проблемът за авторството, приоритета и формите на цитиране. Чрез текущ контрол върху работата по време на семинарните занятия ще се оценява степента на възприетите практически умения.</p> <p>-</p>
Презентационни умения	<p>Целта на „Презентационни умения“ в така замислената форма, е насочена към подготовката на студентите за навлизането им в научно-изследователския свят – както теоретично, така и практически. В рамките на обучението студентите имат възможността да се изправят лице в лице със социологическата изследователска работа чрез придобиване на умения за създаване на научна продукция и за нейното презентационно представяне, като неизменна част от работата на бъдещия</p>

	изследовател. Практикуването на различни типове презентационни умения спомага за овладяване на определени практически аспекти на социалната комуникация, които са особено полезни за бъдещата реализация на студентите.
Логика	<p>Курсът се обръща към проблематиката на класическата модерна формална логика, т. е. на формалната логика от началото на XX век (и преди всичко към наследството на Фреге, Ръсел и Витгенщайн): от пропозициите и тяхната логическа форма, пропозиционални функции и кванторите, през революционизиращата сила на логиката на отношенията и критиката на субектнопредикатната логика, до „пропозициите, истинни по силата на своята форма” и асигнолистичните изводи. Заедно с това обаче той проблематизира нейните идеализации и ограничения, а оттук и шансовете на неklasическите логики (напр. многозначната логика, алетичната и деонтичната модални логики и т.н.) да преодолеят – чрез по-продуктивни идеализации – тези ограничения. Оттук и интересът към класическата модерна формална логика е не толкова като към дедуктивна теория, колкото като към аналитика, а разделът има функциите по-скоро на увод в проблематиката, отколкото на обсъждане на нейните дълбоко теоретични проблеми (като логическите парадокси, теорията на дескрипциите и теорията на типовете). Оттук също се загатва възможността за историзиране на тази проблематика, като се постави акцент върху собствената мяра на предшестващите логически традиции (напр. Аристотеловата), както и върху невъзможността те да бъдат измервани с мащаба на модерната Дидактическата цел на курса е не да затрупа студентите с информация, която могат да открият в учебници и речници, а да формира усет към съществения логически детайл, проблематизиращо мислене и възможност за самостоятелно ориентиране в литературата. Дидактическата функция на проблематизирането на ограниченията и идеализациите на класическата модерна формална логика пък е да натрупа в студентите смислово напрежение, което да разколебае догматичното им доверие в модерната формална логика и да ги подтикне към исторически и философски размисъл върху проблемите на логическото.</p>
Психология	<p>Лекционният курс има за цел да представи систематизирано основния понятиен апарат на науката психология и класическите теоретични направления, които разглеждат най-структурирано и задълбочено развитието на човешката психика и личността в хода на онтогенезиса. Проследява се исторически отделянето на науката психология като самостоятелна и се прецизират нейните обект/предмет/цел и задачи. Представят се основните методи за психологическо изследване, намиращи приложение в педагогическия процес. Лекционният курс представя различни стилове на учене и как те се повлияват от индивидуалните личностни различия. Акцентира се също върху мотивацията на учениците и нейното влияние върху постиженията и успехите им. Разглежда се психологията на общуването и начините за осъществяване на социални интеракции в различни колективи. Лекционният курс включва и теоретични обосновка на нагласите/стереотипите/предразсъдъците като феномени, намиращи своето място в мултикултурната училищна среда. Във фокуса са и различните принципи на влияние в междуличностните отношения, както и пораздащите се конфликти. Студентите се запознават с различни стратегии за справяне в конфликтни ситуации и механизми за вземане на адекватни решения. Разглеждат се просоциалното и агресивното</p>

	<p>поведение сред учениците. По време на семинарните упражнения студентите се въвличат в практически задачи за извеждане на модели, които биха служили за превенция на агресията в училище и поощряване на просоциалното поведение сред младите. Предложени са различни методи за поощряване на креативността на учениците и освобождаване на техния личностен потенциал във връзка с постигането на успех в учебната дейност. Като актуален проблем се разглежда и учителският синдром на професионално изчерпване (бърнаут) и са предложени начини за справяне с него.</p> <p>-</p>
Методика на преподаването на философия и гражданско образование	<p>Водещи съдържателни акценти в курса по методика са изясняването на основни принципи и понятия на интерактивното преподаване, основни методи и техники на преподаване, специфични философски методи и тяхното присъствие в преподаването на философия и гражданско образование в училище, основни философски техники като работа с текст, писане на философски текстове, дискусия и диалог, анализ на понятия и философска аргументация. Аргументира се необходимостта и начините за дидактична трансформация на философските методи и съдържания според изискванията на контекста на преподаването. Представят се и се упражняват конкретни инструменти за целеполагане и планиране на учебна програма и урок, за оценяване и самооценяване в процеса на преподаване. Целта е студентите да бъдат подготвени да преподават философия и гражданско образование като формират философски и граждански компетентности у учениците.</p>
Хоспитиране	<p>Хоспитиране е практически курс. Състои се от наблюдение на реални часове по философия в базови училища в гр. Пловдив. След наблюденията се провеждат дискусии с преподавателя, а при възможност и с учителя-наставник. При наблюденията и дискусиите последователно се обръща внимание на отделни избрани аспекти от процеса на преподаване, които са пояснени в описанието на темите.</p>
Диалогът във философията и съвременна диалогична култура	<p>Курсът цели да запознае студентите с класически и модерни форми на диалогичния метод във философията и с възможностите за прилагане на тези методи за подобряване на качеството на преподаване в областта на гражданското образование във формален и неформален контекст, както и за насърчаване на личностното развитие и конструктивното гражданско участие.</p>
Критическо и творческо мислене	<p>Курсът запознава с основни елементи на критическото мислене и развива аналитични и аргументативни умения чрез многообразна палитра от упражнения, индивидуални и групови задания, които задълбочават отделни аспекти на критическото мислене и аналитичните умения.</p>
Използване на казуси в гражданското образование	<p>Практикумът тематизира използването на казуси в контекста на принципа за интерактивност в образованието, разбираана преди всичко като утвърждаване на определени ценности, цели и отношения и едва след това като прилагане в процеса на обучение на определени обучителни техники. В този смисъл казусът е една от най-ефективните обучителни техники, които създават възможност за реално свързване на теория и живот. С оглед на проблемите и предизвикателствата пред гражданското образование в България и казусите придобиват важна роля за утвърждаване на практическия и интерактивния характер на гражданското образование и за ефективно изграждане на</p>

	компетентности, които са основа на активното гражданско участие.
Философски и социални проблеми в съвременното кино	<p>Курсът въвежда в принципите и техниките на интерактивно образование като тематизира задълбочено отношението между философия, образование и киноизкуство.</p> <p>Разглеждат се основни елементи на филмовия език, за да бъдат участниците в състояние да анализират кинотворби и да откриват граждански и философски теми и проблеми в тях. Изследва се мотивиращото значение на филма като медия в процеса на преподаването. Участниците анализират конкретни филми, свързани с теми от учебните програми по философия и гражданско образование и създават работни материали за използването им в учебните часове.</p>
Европейски съюз - история, ценности, институции	<p>Курсът е разработен с цел да създаде задълбочени знания сред студентите за същността, спецификата и ролята на ЕС в живота на всеки един европеец. Социологическият прочит на ЕС ще покаже на студентите същинската природа на институцията, ще направи видими онези негови спойки, върху които продължава да се крепи няколко десетилетия, и ще покаже пред какви предизвикателства е изправено европейското семейство. Това ще обогати компетенциите на студентите, за да могат аргументирано и градивно да изграждат своите оценки, анализи, но и добре аргументирани критики към него. Курсът ще се проведе под формата на лекции, разпределени в седем теми и представяни чрез мултимедийно съдържание. В отделни семинарни занятия студентите ще бъдат стимулирани да дебатира и анализират текущи проблеми и процеси от европейския дневен ред с оглед задълбочаване на тяхната информираност и експертиза по европейски въпроси.</p>
Текуща педагогическа практика	<p>Текуща педагогическа практика е практически курс, чиято цел е да въведе студентите в реални обучителни ситуации чрез наблюдение на разнообразни уроци по философия и гражданско образование в различни класове (от 8 до 12 клас) при учители-наставници в избрани училища в гр. Пловдив. Въз основа на наблюденията и коментарите на видяното студентите ще имат възможност да развият уменията си за педагогическа рефлексия и саморефлексия и да се запознаят с функционирането на училището като образователна институция. Придобитият при текущата практика опит е важна предпоставка за успешното осъществяване на стажантската практика на студентите, когато те сами ще трябва да преподават. Освен конферирание след наблюдаваните часове в училище, курсът предвижда възможност за допълнително задълбочаване в определени практико-приложни проблеми на преподаването на философия чрез аудиторни дискусии с всички студенти, при които те имат възможност да обменят опит и впечатления от наблюдаването в различни училища (виж</p>
История на философията	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Предмет на философията</li> <li>2. Възникване на философията. Първи учения за природата. Духовни и социални причини за появата на този духовен феномен.</li> <li>3. Философският идеализъм – Платон</li> <li>4. Диалогическата философия – Сократ</li> <li>5. Човекът е политическо животно – Аристотел</li> <li>6. Християнското философствование</li> </ol>

	<p>7.Ренесансовият хуманизъм. Мирандола, Макиавели</p> <p>8.Що е рационализъм? Декарт</p> <p>9.Кант и критическото мислене</p> <p>10.Всеобхватния идеализъм на Хегел</p> <p>11.Марксисткото социално обяснение</p> <p>12.Философията на индивидуалния живот – Ницше</p> <p>13.Екзистенциализмът на 20 в.</p> <p>14.Феноменологическият дискурс във философията</p> <p>15.Постмодерната философия</p> <p>Семинарни занятия:</p> <p>1.Предмет и възникване на философията</p> <p>2.Философия и теология.Средновековното философстване</p> <p>3.Емпиризмът и рационализъм</p> <p>4.Критическата философия.Що е Просвещение.Кант</p> <p>5.Екзистенциалната проблематика във философията.Сартр</p> <p>6.Постмодерното мислене. Постмодерност – дебати.Постмодерност и глобализация</p> <p>-</p>
Етика	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Полето на етиката.</li> <li>- Структура и състав на етическия аргумент.</li> <li>- Етика на благо.</li> <li>- Етика на моралните чувства.</li> <li>- Етика на дълга.</li> <li>- Етическият утилитаризъм.</li> <li>- Етика на отговорността.</li> <li>- Етическият натурализъм.</li> <li>- Етика и херменевтика.</li> <li>- Етика и критическа теория.</li> <li>- Проблеми на приложната етика.</li> <li>- Съвременни проблеми на фундаменталната етика.</li> <li>- Етика и политика. Проблемът за дистрибутивната справедливост.</li> <li>- Етика и право. Проблемът за правата на живото.</li> <li>- Етика и пол.</li> <li>- Етика и религия.</li> <li>-</li> </ul>
Модерни и постмодерни теории в социалните и хуманитарни науки	<p>Целта на курса е студентите да проникнат в социологическата релевантност на проблематиката, очертана в критическия диалог между мислителите, които се идентифицират като постмодерни (или биват идентифицирани като такива), и тези, които защитават "незавършения проект на модерността". За тази цел в първия модул на курса ще бъдат поставени "под микроскоп" опозициите между: а) критиката на модерността и верността към наследството на Просвещението; и б) критическата онтология на настоящето и аналитиката на истината. Особен акцент ще бъде поставен върху археологията на знанието и генеалогията на властта на Фуко, както и на критиката, на която ги подлага Хабермас. Вторият модул на курса ще разгледа в контекста на основни теоретични дебати и значими философски и социологически дискурси опозициите между модерност – постмодерност; постмодерност – рефлексивна модерност; модерност – постмодерност – хипермодерност</p>

	<p>и ще проблематизира и концепти върху модерността и постмодерността. Като трети модул в курса ще бъдат разгледани парадигмални форми на късномодерното общество, описани по различен начин от различните автори: “общество на контрола” (Делюз), “космополитно общество” и “общество на риска” (Бек), “мрежово общество” (Кастелс) и “network-социалност” (Уитъл).</p> <p>-</p>
Гражданско общество и модерни институции	<p>Курсът по „Гражданско общество и модерни институции“ е замислен като отговор на все по-ясно очертаващата се необходимост от задълбочено познание и критично осмисляне на обществените процеси, в които сме неизменно вплетени, на тяхното детайлно осветляване и историческа дълбочина. Поради тази причина в курса се използва историческият метод в социалните науки, за да се обяснят ключови етапи от развитието на човечеството от неговите архаични форми до съвременните модерни общества с цялата им институционална архитектура. Два са основните модула, върху които е изградено учебното съдържание на курса: 1. Общ генезис и развитие на икономиката, правото и политиката като модерни институции; 2. Същност, социална база и проявление на гражданското общество. Тази своеобразна синергия между двата модула е предпоставка за придобиването на знания и умения за критичен анализ на социалната действителност и модерните икономически, властови и социални институции.</p> <p>-</p>
Приобщаващо образование	<p>Учебният курс „Приобщаващо образование“ включва:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>· лекции – 30 часа;</li> <li>· извънаудиторна заетост – 90 часа.</li> </ul> <p>Компетентностно ориентираният учебен курс има за цел да запознае студентите с философията и основните принципи на приобщаващото образование (ПО), с нормативната уредба, отнасяща се до ПО. Студентите се запознават с особеностите и приобщаването на децата и учениците със специални образователни потребности, съгласно категориите СОП споменати в нормативните актове. Както и с различни стилове на учене, с изявени дарби, в риск, с хронични заболявания. Студентите ще се запознаят с различни модели и форми на приобщаване на деца и ученици в детски градини и училища. Представя се и подкрепата за личностно развитие. Курсът цели и формиране на позитивна нагласа към идеята за приобщаването на всички деца и ученици без значение техните различия и особености включително и на деца със специални образователни потребности. Разглеждат се подробно и компетентностите на учителя в приобщаващото образование.</p>
ИКТ в обучението и работа в дигитална среда	<p>Курсът по ИКТ в обучението и работа в дигитална среда проблематизира възможностите за използване на избрани нови медии и информационни технологии като аудио и видео материали, изображения, филми, облачни технологии и интернет в преподаването на философия и гражданско образование. Упражняват се уменията на студентите за анализ и работа с тези медии, както и за формулиране на конкретни работни задания и за планиране на урок с използване на нови медии и информационни технологии.</p>
Компетентностен подход и иновации в	<p>Дисциплината “ Компетентностен подход и иновации в образованието” включва следните основни тематични блокове: Компетенции - умения,</p>

образованието	<p>основани на знание; Ключовите компетенции в българското образование - прилагане и допълване, планове и стандарти; Измеримост на компетенциите; Рамка за предприемаческа компетентност; Технологии и предприемачество - микс от компетенции; География и икономика - микс от компетенции; Гражданско образование; Интердисциплинарното изследване и гражданската наука; Социално предприемачество</p> <p>14.</p>
Стажантска практика	<p>Стажантската практика дава възможност за практическо приложение на знанията и уменията, придобити от курсовете по Методика, ИКТ в обучението, Хоспитиране и Текуща педагогическа практика. Консултирани от преподавателя и с помощта на учители-наставници студентите планират, подготвят и осъществяват 12-15 урока по философия и гражданско образование. Под формата на конферирание след изнесените от тях уроци студентите получават диференцирана обратна връзка за равнището на своите преподавателски умения, както и препоръки за оптимизиране на преподаването.</p> <p>Хорариумът на курса е 90 ч упражнения.</p>